

Warszawa, 20 stycznia 2021 r.

prof. dr hab. Bartosz Molik

Wydział Rehabilitacji,

Akademia Wychowania Fizycznego

Józefa Piłsudskiego w Warszawie

RECENZJA

Rozprawy doktorskiej mgr Rafała Wilka

„Sport osób z niepełnosprawnością ruchową w Polsce (1952-2016)”

Na podstawie pierwszej recenzji rozprawy doktorskiej Pana Rafała Wilka skierowano pracę do korekty. Poniżej odnoszę się ponownie do poszczególnych uwag i rozprawy doktorskiej w całości.

1. Oryginalność problematyki

Problematyka związana z charakterystyką sportu osób z niepełnosprawnościami wydaje się zagadnieniem niezwykle ważnym. Nie podlega wątpliwości, że Doktorant podjął się trudnego zadania opisu specyfiki sportu osób z niepełnosprawnościami, skupiając się na tradycji, historii, a także ewolucji i rozwoju. Doktorant potwierdził dobrą znajomość opisywanego problemu pracy.

2. Struktura pracy

Rozprawa po korekcie liczy 279 strony tekstu, zawiera 7 rycin, 40 tabel oraz 95 fotografii. Dodatkowo Autor wprowadził indeks nazwisk oraz indeks miejscowości, ułatwiając korzystanie z pracy. Praca podzielona została na 5 zasadniczych rozdziałów, które rozpoczyna kilkustronicowy wstęp oraz kończy dziewięciostronicowe zakończenie. W mojej opinii, w dalszym ciągu struktura pracy jest słabym punktem rozprawy. W pracy brak jest wprowadzenia

do problemu badawczego, w którym Autor przekazałby istotę prezentowanego przez siebie problemu badawczego. Doktorant nie wprowadza czytelnika do problemu, nie pokazuje dlaczego podejmowane zagadnienia są tak istotne, nie podkreśla, że podejmowany problem jest niewyjaśniony lub budzi kontrowersje. Nie przekazał również we wprowadzeniu poglądów i opinii innych Autorów, którzy bądź rekomendują zajęcie się tą problematyką badań, bądź też pokazują odmienne poglądy wymagające wyjaśnienia i kontynuacji poszukiwań naukowych. Aczkolwiek warto podkreślić, że Doktorant wskazał na braki i niekompletność dotychczas istniejących zbiorów danych we fragmencie wprowadzenia.

Do korekty wprowadzono cel pracy, którym było odtworzenie i przedstawienie ewolucji rozwoju sportu osób niepełnosprawnych w Polsce w latach 1952-2016. Opracowano pięć poprawnie sformułowanych pytań badawczych. W dalszym ciągu dość pobieżnie przedstawiono opis metody badań (poszukiwań i weryfikacji uzyskanych informacji). Te części pracy zawarto w rozdziale wstęp, bardzo przypominającym streszczenie pracy. Szkoda, że Doktorant nie pokusił się na stworzenie oddzielnych rozdziałów „Cel pracy i pytania badawcze” oraz „Metodyka badań”, które poprzedziłyby główne rozdziały pracy. Jeżeli rozprawa ma charakter przeglądowy, warto zgodnie z metodologią badań odnieść się do sposobu weryfikacji publikacji, które uwzględniono w rozprawie. Może do tego służyć diagram lub szczegółowy opis, w jaki sposób Doktorant dokonywał przeglądu piśmiennictwa.

Pięć rozdziałów stanowi część główną pracy – wyniki poszukiwań Doktoranta. Zamiast dyskusji i wniosków, Autor dysertacji opracował rozdział „Zakończenie”, do którego włączono wnioski wynikające z analiz dokonanych w części głównej pracy.

Doktorant dokonał korekty, która może satysfakcjonować Recenzenta, aczkolwiek dalej potwierdza moje przekonanie, iż struktura jest słabym punktem rozprawy.

3. Dojrzałość koncepcji, sformułowanie problemu pracy, jasność stawianych celów oraz pytań badawczych

Walorem pracy jest próba przeprowadzenia dokładnej analizy specyfiki sportu osób z niepełnosprawnościami w okresie ostatnich kilkudziesięciu lat. Autor wykorzystał zarówno archiwalne jak i najnowsze pozycje piśmiennictwa polsko- i anglojęzycznego. Doktorant potwierdza, że posiada bogatą wiedzę na temat prezentowanego przez siebie problemu.

Jak już zaznaczyłem wcześniej, zasadniczą uwagą do wstępu pracy jest jednak zbyt skromny opis właściwego problemu badawczego, którego zamierza się podjąć Doktorant w

części głównej. Autor przedstawił motywy podjęcia badań związanych ze sportem osób z niepełnosprawnościami. Magister Rafał Wilk nie zaprezentował dotychczasowych osiągnięć badaczy, podkreślając chociażby ograniczenia ich badań, wątpliwości i kontrowersje, a także wskazane przez nich rekomendacje do dalszych poszukiwań naukowych.

Doktorant określił co jest celem pracy i zaprezentował pięć pytań badawczych. Recenzent wskazał na potrzebę opracowanie oddzielnego rozdziału pracy „Cel pracy i pytania badawcze”, mimo to te części zostały zawarte we wstępie. Nie jest to błędem, ale z pewnością byłoby czytelniejsze i poprawniejsze metodologicznie.

4. Poprawność doboru materiału i metod badawczych

Doktorant nie wyodrębnił rozdziału „Metoda badań”, ale starał się wyjaśnić we wstępie pracy w jaki sposób dokonywał poszukiwań i analizy pozyskanych źródeł. Ta istotna metodologicznie część pracy naukowej została opisana bardzo pobieżnie we wstępie pracy. Recenzent zaproponował wprowadzenie rozdziału „Metoda badań”, w którym Doktorant dokładnie opisałby metodologię realizowanych przez siebie badań. Doktorant nie skorzystał z kolejnej podpowiedzi Recenzenta, która z pewnością podniosłaby wartość pracy i uporządkowałaby jego metodologię.

5. Wyniki – część główna pracy

Doktorant część główną pracy zawarł w pięciu rozdziałach. W pierwszym rozdziale przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące historii sportu osób z niepełnosprawnościami w Polsce i na świecie, rozwoju sportu na przykładzie wybranych siedmiu krajów. W dalszym ciągu podkreślam, że przy opisywaniu faktów historycznych warto opierać się na materiałach źródłowych, zamiast korzystać z podręczników i monografii polskich autorów, w szczególności, iż jest to praca faktograficzna. Z kolei wątpliwości budzi opis siedmiu krajów, który w zdecydowanej większości oparto na źródłach internetowych. Praca naukowa o charakterze faktograficznym wymaga odniesienia się do rzetelnych materiałów źródłowych. Dodatkowo Doktorant wykorzystał w pracy kilkadziesiąt cennych fotografii. Nie mam pewności czy Autor uzyskał zgody na ich wykorzystanie.

Drugi rozdział poświęcono genezie i prawno-organizacyjnemu aspektowi sportu niepełnosprawnych. Opisano w nim również czołowe kluby sportowe w Polsce, kadre trenersko-instruktorską, bazę sportową oraz dostępną opiekę lekarską.

Z kolei w rozdziale trzecim opisano początki rozwoju ruchu paraolimpijskiego w Polsce, następnie opisano kolejne igrzyska paraolimpijskie, a także sukcesy polskich zawodników. Nie skorzystano z sugestii Recenzenta dotyczącej możliwości przeniesienia rozbudowanych tabel z opisem medalistów igrzysk paraolimpijskich do załącznika, na końcu rozprawy.

Czwarty rozdział poświęcono opisowi ewolucji organizacji zawodów sportowych, a także opisowi zawodów w wybranych dyscyplinach sportowych w Polsce. Zgodnie z sugestią Recenzenta wydłużono opis zawodów do 2016 roku.

Ostatni rozdział poświęcono pionierom sportu niepełnosprawnych w Polsce i zagranicą, jak również opisowi najlepszych sportowców polskich i zagranicznych. W tym przypadku również wskazane jest posługiwanie się rzetelnymi faktami z piśmiennictwa zamiast źródłami pochodzącymi z internetu. Dodatkowo, wskazując na cel pracy (odtworzenie i przedstawienie ewolucji rozwoju sportu osób niepełnosprawnych w Polsce w latach 1952-2016), zbędne wydaje się przedstawianie prekursorów i działaczy oraz sportowców z niepełnosprawnością na świecie. Te rozdziały nie mają nic wspólnego z celem pracy.

6. Dyskusja (omówienie wyników i dyskusja)

W pracy nie uwzględniono dyskusji. Aczkolwiek Doktorant opracował dziewięćstronicowe zakończenie, które ma formę podsumowania zakończonego wnioskami. Warto podkreślić, że Doktorant dokonał trafnego podsumowania, bazując zarówno na uzyskanych informacjach jak również bogatym doświadczeniu. Ta część potwierdza bardzo dobre przygotowanie merytoryczne Autora do prezentowanego przez siebie problemu. W dalszym ciągu żałuję, że nie podjęto próby dyskusji z literaturą. Nie pokazano również słabych punktów pracy oraz rekomendacji do dalszych poszukiwań naukowych. Takie podejście do dyskusji potwierdziłoby dojrzałość naukową Autora rozprawy. Podsumowując zakończenie pracy, jest ona potwierdzeniem bardzo dobrej znajomości problematyki badań Doktoranta i potwierdza słabsze przygotowanie naukowe i umiejętności związane z realizacją rozpraw naukowych. Z doświadczenia wiem, że takie sytuacje zdarzają się dość często w przypadku prac opracowywanych przez doświadczonych sportowców, klinicystów, praktyków, niezaangażowanych na co dzień w obszar nauki.

7. Poprawność sformułowanych wniosków

W zakończeniu pracy sformułowano sześć rozbudowanych wniosków zajmujących ponad 3 strony tekstu. Są one próbą odpowiedzi na sformułowane wcześniej pytania badawcze. Wnioski przypominają element dyskusji i warto by stanowiły zwięzłą, jednozdaniową i syntetyczną odpowiedź na sformułowane pytania badawcze. Merytorycznie do wniosków nie wnoszę uwag.

8. Dobór i wykorzystanie materiału źródłowego

Bibliografię podzielono na źródła archiwalne, drukowane, źródła internetowe, relacje ustne, publikacje zwarte, artykuły w czasopismach, a także prace niepublikowane.

Niestety, ale mimo uwag zawartych w pierwszej recenzji, zapis wielu pozycji budzi wątpliwości. Brak jest dat publikacji, czy numerów stron artykułów lub rozdziałów, numerów tomów. Opis, iż wykorzystywano chociażby publikacje z *Postępów Rehabilitacji* z lat 1998-1999 jest niewystarczający. Mam wrażenie, że brak korekty tej części nie jest wynikiem braku doświadczenia, umiejętności czy podstaw metodologicznych. To jest część pracy, która wymaga systematyczności i skupienia się jedynie nad poprawnym zapisem publikacji. Jestem zaskoczony, że praca oddana do korekty nie zostaje poprawiona w teoretycznie najłatwiejszej do poprawy części. Trudno zrozumieć Recenzentowi, dlaczego Doktorant nie dokonał poprawy zapisu piśmiennictwa. Ta korekta nie powinna stanowić większego problemu i stawia Recenzenta przed dużym dylematem. Życzyłbym sobie wyjaśnienia braku korekty tej części pracy.

9. Poprawność językowa, terminologiczna i formalna pracy

Rozprawa pod względem redakcyjnym została przygotowana starannie. Została również napisana poprawnie językowo. Wprowadzenie opisu skrótów porządkuje treść pracy.

Recenzent nie dostrzegł istotnych błędów terminologicznych zawartych w tekście pracy.

10. Podsumowanie

Podsumowując, stwierdzam że rozprawa doktorska mgr Rafała Wilka „*Sport osób z niepełnosprawnością ruchową w Polsce (1952-2016)*”, ma bardzo wiele uchybień. Niestety nie wszystkie uwagi zawarte w pierwszej recenzji zostały uwzględnione.

Bardzo doceniam dotychczasowy wkład Doktoranta w opracowanie rozprawy. Z pewnością przygotowanie tak bogatego materiału było sprawą niełatwą i czasochłonną. Warto również podkreślić, iż Pan mgr Rafał Wilk potwierdził bardzo dobrą znajomość opisywanej przez siebie problematyki. To jest najsilniejsza strona pracy. Natomiast z drugiej strony jako Recenzent przyznaję, że czytam pracę bardzo słabą metodologicznie. Co więcej, uwagi i sugestie nie zawsze zostały uwzględnione. Żałuję, gdyż dokonanie korekt nie było niemożliwe, a dałoby Recenzentowi poczucie pewności i komfortu podczas podejmowania decyzji.

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe względy, mimo wskazanych sporych wątpliwości metodologicznych, a także na podstawie dokonanej analizy uznaję, że przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska mgr Rafała Wilka „*Sport osób z niepełnosprawnością ruchową w Polsce (1952-2016)*” stanowi oryginalne rozwiązanie problemu pracy oraz wykazuje dobrą wiedzę teoretyczną kandydata.

Wobec spełnienia wymagań zawartych w art. 13, ust.1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789) o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach naukowych i tytule w zakresie sztuki, przedkładam Instytutowi Nauk o Kulturze Fizycznej Uniwersytetu Szczecińskiego wnioski o przyjęcie rozprawy doktorskiej Pana mgr Rafała Wilka „*Sport osób z niepełnosprawnością ruchową w Polsce (1952-2016)*” i dopuszczenia jej do publicznej obrony.

